

יבית אומר

עלון שבועי לכבודו של רבנו הגדול
מרן רבי **עובדיה יוסף** זצוק"ל

פרשת וישב

שבת מברכין

כסלו תשפ"ג

גיליון מס' 436

דבר העורך הרב יצחק בר זכאי

והנה ארחת ישמעאלים באה מגלעד וגמליהם נושאים נכאת צרי
ולוט (ל"ז, כ"ה)

למה פרסם הכתוב את משאם? להודיע שכרן של צדיקים,
שאין דרכם של ערבים לשאת אלא נפט ועיטון שריחן רע,

ולזה נזדמנו בשמים שלא יוזק מריחו רע (רש"י בשם מדרש רבה).

אם עוקבים אנו אחרי תלאותיו של יוסף וסאת הייסורים הגדושה
שנשא על כתפיו- אחרי שנמכר כמה פעמים ונתגלגל כעבד בזוי -
מיד ליד, והגיע לפוטיפר הבזוי שהשליכו לבור- יתגמד מאוד חסד
זה שנעשה עמו כדי שלא יוזק מריח רע.

וכי מהו חסד פעוט זה, מול הגורל המר והאכזרי שפקדו באותה
עת? האין ציון עובדה זו בבחינת "לעג לרש"?

הג"ר מאיר רובמן זצ"ל בספרו "זכרון מאיר", מגיע מתוך השאלה
לכלל גדול בענין שכר ועונש. הכל שקול ומדוד מן השמים, עד
הפרט האחרון. צרות וייסורים, השפלות וצער כן, ריח בלתי נעים -
לא. וכאשר סאת הייסורים המליאה והגדושה הגיעה לקצה-
המידה שהוקצב לה, שוב אין סוטים אפילו לא כמלוא הנימה מעבר
לכך, להנהגת הבורא הזו יש חשיבות מיוחדת לבני אדם שמרוב
צרותיהם ודאגותיהם הגדולות ר"ל מסיחין דעתם מן הצרות
הקטנות הפוקדות אותם, עליהם לדעת שהכל נלקח בחשבון

וכך גם יסורים בשעה שמשגרים אותם אל האדם משביעים אותם
ואומרים להם: "אל תלכו אלא ביום פלוני! ולא תצאו אלא ביום
פלוני ובשעה פלונית וע"י סם פלוני!" כיון שהגיע זמנם לצאת, מיד
הם יוצאים (גמ' ע"ז) ובגמ' (חולין ז') אין אדם נוקף אצבעו (מקבל
מכה באצבעו) מלמטה אא"כ מכריזין עליו מלמעלה,

הרי לנו שכל פרט מהייסורים, ואפילו הקטן ביותר הן במה שנוגע
לכמות והן הנוגע לאיכות, בא ע"י פסק דין מיוחד מבית דין של
מעלה.

והם נשלחים לאדם מדודים בדקדוק עצום ואינו מקבל יותר
מהמגיע לו אפי' כמלא הנימה.

שבת שלום!

שעון חורף:

שקיעת החמה- 16:43

נץ החמה- 6:31

סו"ז ק"ש: מג"א - 8:30 הגר"א - 9:00

סוף זמן תפילה: הגר"א - 9:52

צאת שבת - 17:14

זמן ר"ת במוצ"ש - 17:46

פנינים מתורתו על פרשת השבוע

וישב יעקב (ל"ז, א')

ביקש יעקב לישוב בשלוח קפצה עליו ורגזו של יוסף - כתב רש"י
ביאר מרן זיע"א: כל צרותיו של יעקב: עם יוסף, דינה, עשו, לבן הכל
רמוז במילת וישב

ו- היא האות השניה של יוסף

י- היא האות השניה של דינה

ש- היא האות השניה של עשו

ב- היא האות השניה של לבן

וכל אלו גרמו צרות רבות ליעקב אבינו ע"ה

(שעורי הראש"ל עמ' קצ"ב)

ויאמר אליהם ראובן ... השליכו אותו אל הבור הזה (ל"ז, כ"ב)

הסביר מרן זיע"א: במדרש מובא על הפסוק:

הדודאים נתנו ריח- זה ראובן שביקש להציל את יוסף

ועל פתחינו מכל מגדים- זה נר חנוכה, ולכאורה מה הקשר ביניהם?
והסביר: על פי מה שכתב הרמב"ן (וישב ל"ז, כ"ג) שראובן ביקש
להשליכו לבור, כי לא ידע שיש בו נחשים ועקרבים כי היה הבור עמוק
ולא שלטה בו העין,

וזה שכתוב: הדודאים נתנו ריח זה ראובן שהציל את יוסף, ואם תאמר
איזה הצלה זו הרי יש שם נחשים ועקרבים, על זה ממשיך המדרש
ועל פתחינו כל מגדים- זה נר חנוכה שאם הניחו למעלה מעשרים אמה
פסולה, כי לא שלטה בו העין, ואף אצל ראובן לא שלט העין
מחמת שהבור היה עמוק יותר מעשרים אמה.

(מאור ישראל דרושים עמ' ק"ז)

וימכרו את יוסף לישמעלים בעשרים כסף (ל"ז, כ"ח)

רגל היה מרן זיע"א לספר: מעשה באשה תמימה שהיתה רגילה לבוא
בכל שבת לביהכ"נ לשמוע קריאת התורה, וכשקרא השליח ציבור
בפרשת וישב על מכירת יוסף-

התפרצה האשה בבכי נורא, והתרעמה על אכזריותם של השבטים
שמכרו את יוסף. לאחר כשנה הגיעה שוב אותה אישה לביהכ"נ
ושמעה מהש"ץ שוב את הקריאה על מכירת יוסף, והפעם הרימה את
קולה וצעקה, מגיע לו, מגיע לו ליוסף.

כשנשאלה האישה מדוע בשנה קודם התפרצת בבכי ועכשיו את
נינוחה? ענתה האישה, יוסף אשם בכך שמכרו אותו השנה הזאת.
שהרי בשנה שעברה הוא סיפר את חלומותיו ונמכר, והשנה מספר שוב
את חלומותיו- ולא למד את הלקח.

והוסיף מרן: שישנם טיפשים שפוצחים פיהם חלילה כנגד השבטים
קדושי עליון. כולם אהובים, כולם ברורים וחלילה להאשימם על
מחשבתם להרוג את יוסף, כי הכל מיד ה'.

וכמו שניחם יוסף את אחיו: "ואתם חשבתם עלי רעה, אלוקים חשבה
לטובה, למען עשה כיום הזה להחיות עם רב".

(שמענו מפי קודשו)

ויסיפו עוד שנה אותו על חלומותיו ועל דבריו (ל"ז, ח')

הסביר מרן זיע"א: מדוע אחיו שנאו את יוסף על חלומותיו, והרי אולי
משמים גילו לו שכך צריך להיות.

ותירץ: כבר אמרו חז"ל (ברכות נ"ה) שחלום הלילה, הוא בדרך כלל
לפי מה שאדם מהרהר ביום ומשום כך חשדו השבטים ביוסף
שבמשך היום הוא מהרהר וחושב איך להשתרר עליהם ולכן הוא חלם
כך בלילה, ולכן שנאו אותו, אך לאמיתו של דבר יוסף

לא חשב כך ביום, אלא את אשר האלוקים עושה הראה ליוסף בחלום
ונתקיים בו בחלום אדבר בו, והיו חלומותיו מעין נבואה על העתיד.

כינור חידתי

- א. **איך יתכן** שיצטרך אדם להדליק לכתחילה בכל יום מימות החנוכה נרות?
- ב. **איך יתכן** שידליק אדם כל יום מימות החנוכה נר אחד בלבד אע"פ שברשותו כמות מספיקה של שמן?
- ג. **לפני האדם** שני בקבוקי שמן, האחד אינו ראוי לאכילה, ואילו השני ראוי לאכילה ובכ"ז עדיף להדליק בשמן שאינו ראוי לאכילה, היתכן?
- ד. **מונה לפניו** שמן זית מהודר, ובכ"ז עדיף להדליק בנרות שעה היתכן?
- ה. **הדליקו בחנוכה** עד יום ג', אך ביום ד' אינם רשאים להדליק, הכיצד?
- ו. **איזו הלכה** מהלכות חנוכה נמסרה ע"י אליהו הנביא זכור לטוב?
- ז. **איך יתכן** שנאמר לאדם במוצאי שבת חנוכה, על נר חנוכה תברך ועל נר הבדלה אל תברך?
- ח. **מברך בחנוכה** ברכת המזון, אך אינו צריך לומר על הניסים, היתכן?
- ט. **באר את** המאמר הבא: קח מציאת יוסף, אל בגדי יוסף, ומחיר יוסף, אל תוספת יוסף, ותמצא חנוכה!

תשובות

- א. **במסכת שבת** (כא) מבואר הטעם לב"ה שמוסיף והולך משום שמעלין בקודש ולא מורידין ולפי"ז אדם שהוא גוסס ואין כל סכוי שיחיה יום נוסף, אם ידליק ביום א' נר אחד, לא יזכה למחרת להדליק ולא יקיים מעלין בקודש, ולכן עדיף להדליק 8 נרות- כדי להרוויח את טעמו ב"ש.
- ב. **כתב המשנה ברורה** (סי' תרע"א סק"ו) אם יש לו שמן בצמצום ל- 8 ימים ולחבירו אין כלום מוטב שידליק בכל לילה נר אחד, ויתן גם לחבירו שמן להדליק.
- ג. **כתב הבן** איש חי (וישב אות י"ב) אם הניח שמן תחת המטה לא ידליק בו נר חנוכה משום שכל דבר אכילה שורה עליו רוח רעה, אבל שמן שאינו ראוי לאכילה אין שורה עליו רוח רעה ומותר להדליק. **ד. כתב הבאר** היטב (סי' תרע"ג סק"א) אדם שעסק בהדבקות נר שעה ולפתע הביאו לו שמן זית, עדיף לגמור את המצוה בנר שעה, כדי שלא יהיה בזיון לנר שעה.
- ה. **כתב המשנה ברורה** (סי' תרע"א ס"ק י"ב) בחנוכה שיש 8 פיות מותר להדליק בו שני בני אדם זה בקצה זה וזה בקצה זה, שהרי ניכר שהדליקו שניים.
- ו. לפי"ז ביום ד' של חנוכה אינם יכולים להדליק יחד כי לא ניכר שמדובר בשני בני אדם, ונראה שאחד הדליק 8 נרות.
- ז. **בקונטרס לרבי** יצחק סגי נהור בנו של הראב"ד, כתב שיש להדליק נר חנוכה דוקא בכלי, וכל כלי שאינו יכול לעמוד מאליו בלא סמיכה אינו ראוי לנר חנוכה וצ"ח שדבר זה מסר לו אליהו הנביא.
- ז. **מדובר ביהודי** סומא שעל נר הבדלה לא מברך שהרי אינו יכול להכיר בין מטבע למטבע אך בנר חנוכה דעת המהרש"ל שיכול לברך, שע"י הדלקתו יש פרסום נס לאחרים שרואים.
- ח. **דעת המג"א** (סי' קפ"ח ס"ג י"ג) שאם בירך ברכת המזון בשבת חנוכה, והזכיר על הנסים אך לא הזכיר רצה, צריך לחזור שוב על ברכת המזון אך לא יזכיר על הנסים שהרי הזכרה זו אינה חובה (ועי' מ"ב בשער הציון אות כ"א).
- ט. **מציאת יוסף** = חן, שנאמר וימצא יוסף חן בגדי יוסף = שש, שש - בגימטריה ו' שנאמר וילבש אותו בגדי שש מחיר יוסף = עשרים כסף עשרים בגימטריה כ" - תוספת יוסף = ה' האות שנוספה לו, שנאמר עדות ביהוסף שמו, כך נמצאו אותיות חנוכה.

חידודין

פעם שאל המלמד את תלמידיו: אם תאמרו לי מיד כמה נרות מדליקים בס"ה בכל ימי החנוכה כולל השמשים, ארשה לכם לצאת מהחיידר שעה אחת מוקדם מהרגיל. מיד השיב הילד הרשילה שהיה חריף ושנון- **ארבעים וארבע** נרות, והוא מקרא מפורש - בתהילים: "**הפח נשבר ואנחנו נמלטנו**" כלומר, כשתקח את אות פח, שהם בגימטריה 88, "נשבר" - ותשברנו למחצית הם בגימטריה 44, **התוצאה היא:** "ואנחנו נמלטנו" - נוכל להשתחרר מהחיידר מוקדם מהרגיל.

על סדר היום

כתבו לכם על קרן השור "אין לנו חלק באלוקי ישראל" - זוהי אחת מהגזירות שבקשו היונים לפרסם בריבם.

ויש להבין מה היתה מטרתם בכתיבה על קרן השור, והרי היונים היו חכמים ביותר, ובקיאיים בתכסיסי מלחמה ושכנוע, ומדוע אם כן ביקשו לפרסם את כפירתם דווקא בכתיבה על קרן השור ולא בחלונות ראוה, בחנויות או בבתי תיאטרות ובבתי תפילות ששם מתאספים ומתקבצים אנשים רבים מדי יום, האם מקומו הטבעי של פרסום זה אינו שם?

לא מזמן פגשתי ידיד שחזר מביקור באיטליה, שם ביקר באחד המוזיאונים שבו הוצגו **הדברים הראשונים** שייצרו אי פעם את **המכונת הראשונה** שהייתה בעולם, את **המטוס הראשון** שהיה בעולם את **הרכבת הראשונה** וכו'.

בין הפריטים במוזיאון הראו את **הבקבוק הראשון** שבו האכילו את התינוק בימיו הראשונים. הבקבוק הראשון היה קרן שור, שפתחו את הפ"ה משני הכיוונים שפכו בפנים את החלב, וכך השקו את התינוק.

הבנתי מיד את חכמתם של היונים שביקשו להעמיד את המשפט "אין לנו חלק באלוקי ישראל" מול עיני התינוק מרגע לידתו, ולהחדיר את כפירתם בכל עת ובכל שעה שהתינוק מוצץ את החלב. **על מנת לקעקע את החינוך מילדי ישראל.**

מרן זיע"א שכל משאת חיינו היתה חינוך ילדי ישראל, הוא זה שנלחם בעוז למען תינוקות של בית רבן, וכפי שהיה שגור על לשונו: "אם אין גדיים, אין תיישים" - מוטלת עלינו החובה להפנים את רצונו ולעשות מעל ליכולתנו למען חינוך ילדינו בחנוכה - חג החינוך.

פניני חנוכה

על השאלה המפורסמת מדוע מדליקים שמונה ימים, והרי הנס היה רק לשבעה ימים, מסופר על הגאון המקובל רבי יצחק אייזיק הכהן זצ"ל רבה של קורין, שהיה חריף מאוד בקטנותו, ופעם אחת בהיותו בן שמונה שנים שאלוהו חכמי ברודי שאלה זאת. **והילד הרהר כמה רגעים והשיב:** לפי דעתי קבעו שמונת ימי חנוכה בשבילנו הילדים שנדע בכל יום ויום מימי החנוכה כי אנו פוסקים הלכה כבית הלל ולא כבית שמאי...

חכמי ברודי הסתכלו זה בפני זה, ותמחו על תשובה סתומה ומוזרה זו, אבל הילד המשיך את דבריו: הלא במסכת שבת (כא): מזכירים את המחלוקת שבין בית שמאי ובית הלל בנוגע להדלקת נרות חנוכה, **בית שמאי אומרים:** יום ראשון מדליק שמונה, מכאן ואילך פוחת והולך (ביום שני - שבעה, ביום שלישי - ששה, ביום רביעי - חמשה, וכן הלאה).

ובית הלל אומרים: יום ראשון מדליק אחת, מכאן ואילך מוסיף והולך בשני - שנים, בשלישי - שלשה, ברביעי - ארבעה, וכן הלאה, ואם היו קובעים רק שבעה ימים, כי אז ביום רביעי של חנוכה לא כל ילד היה יכול לדעת אם הלכה כבית שמאי או כבית הלל, משום שלפי דעת שניהם הלא היו מדליקים **ביום רביעי ארבעה נרות**, אבל עכשיו כשקבעו שמונת ימי חנוכה הרי בכל יום ויום מבין כל ילד לפי מספר הנרות הדולקים כי הלכה כבית הלל...

בתפלת על הנסים: מסרת גבורים ביד חלשים, רבים ביד מעטים ורשעים ביד צדיקים, וטמאים ביד טהורים.

ויש לשאול: בודאי גבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים הוא נס גדול והוא נד טבעו של עולם, אך טמאים ביד טהורים, ורשעים ביד צדיקים מה שבחו של נס זה, וכי לא יתכן שהטהורים והצדיקים יהיו גבורים יותר ונצחו במלחמתם את הטמאים והרשעים?

ותירץ הגר"י מבריסק: רשעים ביד צדיקים וטמאים ביד טהורים הוא סיבה וטעם למה שנאמר קודם, **שסיבת הדבר** שנמסרו גבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים הוא **מפני** שרשעים בידי צדיקים, וטמאים ביד טהורים.

חידה לחנוכה

איך יתכן שאדם יאמר דברי תורה בחנוכה, וע"י זה יציל את חברו ממיתה?

תשובה

בן סורר ומורה שחייב מיתה רק כאשר אוכל כזית בשר ושותה רביעית יין **בסעודת הרשות ולא בסעודת מצוה** (עי' סנהדרין ע' ע"א)

וא"כ אם יאכל את הבשר וישתה יין **במסיבת חנוכה** (שהיא סעודת הרשות)

יהיה דינו תלוי, שאם יאמרו דברי תורה בסעודה, **הרי זו סעודת מצוה**, ולא יחייבוהו מיתה ואם לא אמרו דברי תורה בסעודה, נמצא שאכל **בסעודת הרשות** וחייב מיתה

וא"כ אדם זה **שאמר דברי תורה** במסיבת חנוכה שאכל שם בן סורר ומורה הצילו מחיוב מיתתו ב"ד

(החידה נשאלה ע"י הגאון רבי אברהם גינחובסקי זצ"ל)

פינת ההלכה

הלכות חנוכה

* **זמן הדלקת** נרות חנוכה היא בצאת הכוכבים, ומי שטרוד יכול להדליק בברכה מפלג המנחה ומעלה, ובלבד שיתן בה שמן שידלק חצי שעה לאחר צאת הכוכבים, וכן הנוהגים להתפלל ערבית מפלג המנחה יכולים להדליק אז בביהכנ"ס.

* **המנהג** שנהגו בכוללים שאברכים מפסיקים מלימודם כדי להדליק נר חנוכה בזמן, הוא מנהג נכון ואין לערער אחריו.

* **המדליק** נר חנוכה צריך שלא יסלק ידו מיד, עד שידלק **רוב היוצא** מן הפתילה (וה"ה בהדלקת נרות שבת).

* **אין חוששין** להחליף הפתילות כל ערב בפתילות חדשות ויש שנהגו להחליפם בכל לילה, לפי שכל לילה היה מתחדש הנס.

* **לאחר שהדליק** בעה"ב את נר החיוב (שהוא הנר שמוסיפין בכל יום) מותר לתת לבנו הקטן שהגיע **לחינוך** להדליק את שאר הנרות כדי לחנכו במצוות, ונר השמש יכול ליתן אפי' לבנו שלא הגיע לחנוך.

* **מי שגר בקומה גבוהה** והדירה נמצאת בקומה חמישית או שישית שהיא למעלה מעשרים אמה מקרקע רשות הרבים (9.6 מטר) יניח הנרות בפתח הדירה מבפנים שהוא פרסומי ניסא לבני הבית, ואם ירצה יכול להדליקה בחלון ביתו שאף לעוברים ושבים ברה"י יש פרסומי ניסא, ואם יש עוד בנין גבוה מול ביתו, והדיירים שבקומה חמישית או השישית שממולו יכולים לראות את נרות החנוכה שבחלון ביתו - עדיף להדליק נרות החנוכה בחלון ביתו.

* **לכתחילה צריך** להדליק נרות חנוכה בכלי, ולא כמו אלה שמדליקים נר שעווה על הרצפה או על השיש שאין זה כלי, ויש אומרים שהנר שהוא בכלי מעכב המצוה, ומ"מ הסומך על הפוסקים להדליק ללא כלי יש לו על מה לסמוך.

* **בחורים** שלומדים בישיבות, שהוריהם מדליקים עליהם בביתם, אינם צריכים להדליק נרות חנוכה בישיבה, ואף אינם צריכים להשתתף בפרוטות, אלא יוצאים ידי חובה בהדלקת נר חנוכה של אביהם בביתם, ואם ירצו להחמיר ידליקו בלא ברכה, ואם ברכו ברכתם לבטלה.

ואפילו בחורי ישיבה שהוריהם אינם מדליקים עליהם בביתם, יוצאים ידי חובה בהדלקה שבהיכל הישיבה, שמסתמא הנהלת הישיבה מקנה לכל תלמידיה חלק בשמן ופתילות. ואפילו אם הם סמוכים על שולחן הישיבה ללא כל תשלום, מכל מקום הנהלת הישיבה מזכה להם במתנה את השמן.

* **הנוהגים לערוך מסיבות** בלילות חנוכה שאומרים שם דברי תורה, ומדליקים שם נרות בברכה יש להם על מי שיסמכו. ומה טוב להתפלל שם תפילת ערבית בציבור לאחר ההדלקה, וכפי שנוהגים בבתי הכנסת.

* **מברכים ומדליקים** נרות חנוכה בבית הכנסת לפרסומי ניסא, אע"פ שכל הציבור חוזר ומדליק בביתו בברכה, ויכול השמש לכבות את הנרות מיד לאחר תפילת ערבית שכל הציבור יוצא מביהכנ"ס אע"פ שלא דלק חצי שעה, אא"כ נשארים ללמוד בביהכנ"ס צריך שיהיו דולקים חצי שעה,

* **אם אין עשרה** אנשים בביהכ"נ לא יברכו על ההדלקה, ואם ידוע שלאחר מכן יבואו עוד אנשים וישלימו למנין ויראו את הנרות דולקים רשאים לברך על ההדלקה, ונשים וקטנים שהגיעו לחינוך מצטרפים לעשרה.

* **בתי כנסת** שיש להם כמה חדרים שמתפללים שם מנחה וערבית, יכול השמש להדליק בכל מנין ומנין בברכה.

* **כתב הריב"ש** (סי' קי"א) מנהג זה שמדליקין נרות בבית הכנסת הוא משום פרסומי ניסא, שמכיון שאין אנו יכולים לקיים המצווה כתקנתה להניחה על פתח ביתנו מבחוץ ולפרסם את הנס ברבים, וכולם מדליקים נרות בפתח הבית מבפנים, ואין כאן בפרסומי ניסא אלא לבני ביתו בלבד. לפיכך הנהיגו להדליק בבית הכנסת משום פרסומי ניסא כראוי.

* **בן נשוי המתארח** אצל אביו או אצל חמיו בשבת חנוכה, אע"פ שיש להם חדר מיוחד בבית שהוא לן שם אינו חייב להדליק נר חנוכה בפני עצמו, וגם אין צריך להשתתף בפרוטות ויוצא ידי חובה במה שמדליק בעל הבית שהוא אביו ואם רצה להדליק בפני עצמו לא יברך, כי היא ברכה לבטלה.

* **אסור לאכול** סעודת קבע או להתחיל במלאכה קודם הדלקת נר חנוכה, וסעודת קבע היא יותר מכביצה פת, ואפי' ללמוד תורה אסור משהגיע זמנה, אא"כ התחיל ללמוד קודם הזמן.

* **בעה"ב** המתארח לבוא לביתו ולהדליק, רשאים אשתו ובני ביתו לאכול סעודת קבע קודם ההדלקה.

* **בכל** שמונת ימי חנוכה בתפילת שחרית גומרים את ההלל, ומברכים לפניו ולאחריו.

* **נשים פטורות** מן ההלל כשם שהן פטורות מן ההלל בשאר המועדים (ואפילו פרק אחד אינן חייבות לומר) ומ"מ אם רצו לגמור את ההלל, רשאיות לגמרו **בלי ברכה**.

* **סופגניות** שהובאו באמצע הסעודה **אין לברך** עליהן, וטוב להניחם עד לאחר ברכת המזון ואז יברכו עליהן.

ותלמודו בידו

ב"ה יום ד' כז כסליו תשי"ז ירושלים

לכבוד ידיד נפשי הרב הגאון המפורסם כמוהר"ר ר' עובדיה יוסף שליט"א.

רב וידיד מאד נכבד. הנני לבשרו שבי"ה נולדה לנו בת ביום ש"ק פרשת וישב, וב"ה שעבר הכל בהצלחה וכו'. ועתה אכתוב לו כמה דברים קטנים שנתעוררו אצלי בשיעור.

אם עבר הזמן, מדליק בברכה כל זמן שבני הבית נעורין, ואם ישנו, שמעתי מתלמידי שאמר שאם קשה לו ידליק בברכה. **ולא ידעתי טעמו של כת"ר איך לא חשש לסב"ל**, עי' בכה"ח (בסי' הנז' אות כו) ובמשנ"ב (ס"ק יא) ובשעה"צ (ס"ק יז), כי אני הוריתי להם שאם ישנו או אם הוא רווק, ועבר הזמן, **שידליק בלי ברכה**. והם אמרו לי שכת"ר לא הורה כן. ואם טעמו של כת"ר מפני שבזמן הזה האנשים עוברים ושבים עד שעה מאוחרת, אטו לפי"ז יצטרך להניח שמן כשיעור עד חצות, שאז כלתה רגל מן השוק. אלא אבקשו להסביר לי את טעמו.

ואסיים מכתבי זה לידיד נפשי האהוב לי מאוד, בברכת שים שלום, ותזכו לשנים רבות נעימות וטובות, דשנים ורעננים הוא ובני ביתו הי"ו וכל המשפחה, ומי שעשה נסים לאבותינו בימים ההם כן יעשה לנו ויגאלנו גאולת עולם בביאת משיח צדקנו. אמן.

לכבוד רב ידידו המצפה לראותו בן ציון אבא שאל.

ב"ה אור ליום ב' כט כסליו תשי"ז

כבוד ידיד נפשי ורוחי. רב תיבאי. דיתב בתוני דלבאי. כש"ת הרב הגאון וכו'. מהר"ר בן ציון א. שאל (שליט"א) ז"ל.

שלום וברכה בכל אותות החבה!

יקירי ומכובדי! זה עתה באה לידי אגרתו המעולפת ספירים, ומאד שמחתי מהולדת הבת שתחיה,

יהי רצון שתהיה למזל טוב וגדא טבא. ותהלות לאל יתברך שעבר הכל בהצלחה. גם שמעתי מהמוסר כתב זה ב"ה נוות ביתו שהרבנית תחיה מרגישה טוב, ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור וטוב – עד נכון היום.

יהר"ר שתהיה בריאה איתנה בנהורא מעליא וכל מילי דמיטב, בעושר ואושר והצלחה רבה, "אשתך כגפן פוריה, בניך כשתילי זתים סביב לשלחך, הנה כי כן יבורך גבר ירא ה'. יברך ה' מ"ציון" עושה שמים וארץ וכו'.

אתאן לדברי תורה. בנוגע למה שהוריתי שאפשר להדליק בברכה,

אם בני הבית ישנים, וקשה לו שלא לברך על ההדלקה.

וכת"ר תמה שלא ידע טעמי שלא חששתי לסב"ל.

וציין לדברי הכף החיים (ס"ק כו). ובאמת בפשיטות יש לומר דאף דאמרין סב"ל אפילו נגד מרן.

(וכאן מרן ס"ל שמברך, כדמוכח מסתמות דבריו. וכן כתב כיו"ב במחזיק ברכה סק"ב עפ"ד המאירי שבת כא:)

הרי כתב בשו"ת חיים שאל ח"ב (סי' טו) **שהמברך כדעת מרן אף שיש מחלוקת אין מזניחין אותו**. ע"ש. וגם בעיקר הדבר אין הכל מודים להחיד"א בכלל שכתב דסב"ל אמרינן אפילו נגד מרן.

ועי' בספר מאמר מרדכי (סי' קסב סק"ט, וסי' תקפב סק"ב). ועוד שראיתי ג"כ להחמ"ד משה (סי"ט תרעב) שהעיד שכן מנהג העולם.

וא"כ סב"ל לא אמרינן במקום מנהג.

ושוב ראיתי שגם המשנ"ב בשער הציון (ס"ק יז) כתב שהסומך על דברי החמ"ד משה אין מזניחין אותו. וכן ראיתי מזמן בספר ברכת יוסף ידיד כתב יד (נמצא אצל ר' ארי חיימון הי"ו) שכתב מברך. וכן הערתי בזה מזמן רב בחידושי הש"ע. וכעת אין הפנאי מסכים להאריך.

ועכ"פ ברוק נ"ל שמברך. ודלא כמו שכתב כת"ר לכלול רווק עם מי שיש לו בני בית וישנו. ודו"ק.

ובהיות שהזמן מצומצם עמד קנה במקומו.

ואסיים בחתימה מעין הפתיחה, יה"ר דליפוש חיי, ויגדלו כת"ר ואשתו הרבנית תחיה את הילדה הנעימה מתוך נחת ושלוה בבריאות וכל טוב. דרישת שלום לכל החברים וכל קהל קדוש האיציפהאנים הי"ו שומעי לקח, און שמעה ותאשרם, אשרי יולדתך ואשרי העומדים על סודך.

ידידו בכל לב ונפש, חותם ברגשי כבוד נעלים ומשתוקק לחזות בנועם פניו היקרים בקרוב.

עובדיה יוסף

מגילת אנטיוכוס

ויהי בימי אנטיוכוס מלך יון, ויכבוש מדינות רבות, בשנת עשרים ושלש למולכו, ויאמר לשריו, הרי ידעתם את היהודים שאת דתינו אינם עושים, הבו נעלה לירושלים ונבטל מהם **שבת, חודש, ומילה**.

וישלח את ניקנור משנהו בחיל גדול לירושלים ויהרוג בה הרג רב ושחטו חזיר ויביאו את דמו לעזרת הקודש, כששמע זאת יוחנן בן מתתיהו כהן גדול, וימלא קצף וחימה, ויעש חרב ובא לירושלים וביקש לעמוד לפני ניקנור ויען יוחנן את ניקנור ויאמר, באתי לפניך ככל אשר תחפוץ אעשה, ויען ניקנור ליוחנן, אם כרצוני תעשה קח את החזיר ושחטהו על הבמה, ועל סוס המלך תרכב, ויען יוחנן ירא אנוכי פן ישמעו כי עשיתי כן אבקש להוציא כל איש מלפניך, ויוצא ניקנור כל איש מעליו, ואז פסע יוחנן ג' פסיעות **ושלף חרבו ויתקענה בלב ניקנור** ויצא יוחנן ביום הוא וילחם ביונים ויהרוג בהם שבע מאות ושנים ושבעים אלף.

ויהי כשמוע אנטיוכוס כי נהרג ניקנור משנהו וישלח להביא את בגריס הרשע ויאמר לו נעלה עליהם ונבטל מהן שבת חודש ומילה, ויבא בגריס הרשע לירושלים ויהרוג בה הרג רב וגזר להשכיח מהם **שבת חודש ומילה**.

בימים ההם וימצאו איש אשר מל את בנו ויתלו אותו ואת הילד, ותהי אשה אשר ילדה בן אחר מות בעלה ותמול אותו ותעל על חומת ירושלים ובנה המהול בידה, ותאמר לא נבטל את הברית אשר כרת עמנו **ותפל את בנה ארצה ותפול אחריו וימותו שניהם**.

וילכו אנשים מישראל לשבות במערה פן יחללו שבת, וילשינו עליהם לפני בגריס, וישלח את אנשי צבאו למערה ויקראו בקול גדול, צאו מהמערה וכמעשינו תעשו, ויענו בני ישראל ואמרו **זוכרים את ציווי ה' ויום השביעי שבת לה'**, טוב מותינו במערה מלחלל את השבת, ויביאו היונים עצים וישרפו את המערה וימותו שם אלף איש ואשה, אחרי כן יצאו בני מתתיה, יהודה שמעון, יוחנן, יונתן, ואלעזר **וילחמו בגוים ויהרגו בהם הרג רב ויגרשו**.

וינס בגריס אל אנטיוכוס ויאמר לו: כל אנשי הצבא לא יוכלו לחמשת בני מתתיה, לכן כתוב ספרים לכל מדינות מלכותיך ויעלו כולם שוב לירושלים, ויקם בגריס הרשע ויבא שנית לירושלים ויבקע החומר ויפרוץ במקדש 13 פראות וכשמוע זאת מתתיה וחמשת בניו קראו צום והתחננו לה' להושיעם, ויצאו וילחמו בגוים ויהרגו בהם הרג רב, **אך נפגע יהודה וימות**,

וישובו בני מתתיה אל אביהם ויאמרו לו, נהרג אחינו,

ויען מתתיה ויאמר, אני אצא עמכם למלחמה, ויצא עמהם ויהרגו בהם הרג רב, לא נותר בהם שריד, ויטבע אלעזר ברפח הפיל, וישמחו בני ישראל כי נתנו שונאיהם בידם, **ואת בגריס שרפו באש**, ויהי כשמוע אנטיוכוס כי נספו בגריס וכל שריו וירד בספינה ויננס למדינת הים, ויקראו שומו "הבורח"

אח"כ באו בני החשמונאים לבית המקדש ויבקשו שמן זית ולא מצאו כי אם כד קטן, ודלק שמונה ימים...

הקשה מרן הבית יוסף (סי' תר"ע) למה קבעו ח' ימי חנוכה הרי בשמן שבפך היה להדליק לילה אחד, נמצא שלא נעשה נס אלא ז' לילות?

ותירץ רבי חיים מבריסק: בהכרח לאמר שהנס לא היה בכמות – בתוספת שמן, אלא באיכות – שכן השמן הטבעי שהיה בפך **נתעצם** והיה בכוחו להדליק זמן רב, וההוכחה לכך – שאם היה הנס בכמות איך יצאו בו ידי"ח הרי צריך **שמן זית** שגדל על עץ ולא שמן של נס (וכמש"כ הרד"ק (מלכים ב', ד') שאותו שמן של השונמית שברך הנביא אלישע – פטור ממעשרות משום שלא גדל על עץ)